

REVISTA ORĂȘTEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe $\frac{1}{2}$ an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu să înăpoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primeșc.
Abonamentele să plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva“ în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară 5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr. Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sună a se trimite la adresa: „Minerva“ institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

Organisația noastră politică.

In numărul nostru din 3/15 Aprilie a. c. am semnalat răspunsul dlui adv. din Lugoj C. Brediceanu, dat la câteva întrebări ce-i adresase ziarul kossuthist «Egyetértés» în chestia atitudinei noastre politice. Cuintesența acestui răspuns, pe cum se știe, era, că *despre o acțiune politică a Românilor nu poate să fie vorba până la o restituție în integrum a partidului național român de către guvernul maghiar.*

In același articol al nostru am reprobăt, că »Tribuna« din Sibiu, ce se pretinde organ acreditat, autorizat și imaculat al partidului, se indentifică într-o toate cu spusele dlui Brediceanu, pe temeiul că ar vedea reoglindate într-o seriele vederile sale și ale întregului partid.

Revenim acum asupra acestei chestiuni, fiind ea înainte de toate *principiară* și prin urmare cere o lămurire desăvârșită. Dar' revenim mai ales pentru că e o chestie ce se referă la organizația noastră politică, asupra căreia e timpul suprem să discutăm cu toată frânește, dacă e să nu mai lăsăm în zăpăceală poporul nostru. Si ținem să spunem confrăților dela celelalte zare cari consequent *evită* a se ocupa de chestiunea organizației noastre politice, că se abandoneze odată terenul luptelor personale și al pasiunilor particulare și să se nisuiască a spulbera ceața și nedumerirea în care suntem înveluiri dela 1894 încoace, de când a fost oprită funcționarea partidului nostru național.

Trebue înainte de toate să se stabilească cu toată certitudinea, dacă mai avem noi organizație politică sau nu; dacă mai avem partid național și comitet în viață; dacă am recunoscut sau nu de legale ordinațiunile lui Hieronymi?

Asupra acestora trebuie să se facă lumină clară, căci atunci cu toții ne vom înțelege situația în care ne găsim. Sau că am recunoscut întreptăierea ucazurilor basi bozucești și atunci nu suntem organizați, n'avem conducători, n'avem comitet și o acțiune politică nu suntem în drept a le pretinde; sau e adeverat contrarul, și atunci suntem în drept a pretinde, ca partidul și comitetul să se afirme, să se opună ordinelor ilegale și să ducă înainte lupta sfântă.

Prima teză și-a avut dintr'u început aderenții sei. Un grup de fruntași români, dintre cari și dl Brediceanu, au recunoscut întotdeauna legalitatea ordinului de desființare a partidului național român și pretextând veleități constituționale, s'au abținut consecvent dela acțiuni politice ce i-ar fi pus în conflict cu ordinațiunile ministeriale. Atitudinea dlui Mocionyi și a aderenților d-sale față de conferența alegătorilor români din 28 Noemvrie 1894 și pretențiile d-sale privitoare la schimbarea frontului politic au dovedit atunci clar, că deneșii nu vor să se opună acelei ordinațiuni, ci aşteaptă îndurarea guvernului și timpul oportun...

Cum priveau acești fruntași, pe atunci și oportuniști, situația noastră politică, creată prin Hieronymi, se vede din memorabilele enunțări făcute în nrul 253 al »Dreptății« din 1895. Eată ce scria organul dlui Mocionyi și Brediceanu:

»Ca partid român-național, cum eram, suntem de fapt disoluți; comitetul nostru național ca atare cu aceleași misiuni și cu aceeași autoritate, de fapt nu mai există; de convocarea unei conferențe generale electorale a delegaților nu mai poate fi nici vorbă. Organisarea generală a partidului nu mai există aievea, ci numai în închipuire... Conducător? Frumos nume, falnic nume! Cei ce-l poartă au tot dreptul de a se mândri cu el. Dar' cine li-l a dat? Cum și când li-să a dat acest nume? Nu-i știm cine sunt, ce sunt ei?... Recunoaștem că am avut delegați la cunoștutele conferențe din Sibiu, că adunarea generală avea un »comitet« ales din sinul seu, care — »conducea«. Dar' aceste corporații azi au început de-a mai exista de fapt și în mod legal. Cei ce conduceau în calitate de comitet, nici nu au fost, nici nu pot fi conducători români, conducători ai națiunii!«

Ear' când în 14 Octombrie 1896 s'a hotărât la Sibiu ținerea unei conferențe electorale, oamenii dlui Mocionyi au refuzat a lua parte la întrunirea confidențială a celor 35 fruntași români, invocând aceeași argumente. Si »Dreptatea«, punând „bâha“, a precisat astfel argumentele lor:

»Lupta noastră națională fiind legală, trebuie să privim ca postulat al legalității respectarea chiar și a ordinațiunilor ilegale, pe căt timp aceste au formă legală și emanează dela for competent și până când ele nu vor fi scoase din vigoare pe cale legală.«

In aceste e mărturisită fără încunjur, ba chiar cu o nuanță de cinism, părerea unor fruntași, odinioară angajați și ei în lupta partidului, față de ordinul de disolvare. In firul acestei păreri noi am recunoscut necondiționat legalitatea ordinațiunii, recunoaștem că n'avem comitet, n'avem conducători.

Resultă de aici, că dl Brediceanu a procedat consecvent și a interpretat vederile unei grupări întregi, când a făcut lui »Egyetértés« cunoscuta declaratie, prin care face dependentă ori-ce acțiune politică a Românilor de o restituție în integrum.

Se impune însă întrebarea, dacă și »Tribuna« din Sibiu, care pretinde a exprima nu numai vederile celor grupări în jurul ei, ci ale întregului partid național, dacă și »Tribuna« a fost consecventă, când s'a identificat cu acea declaratie?

Si aici trebuie să fim sinceri, pentru că să vedem dacă și are și a două teză aderenții sei, dacă au existat de fapt și fruntași cari n'au recunoscut legalitatea ordinațiunii de disolvare și cari în consecință, s'au afirmat ca partid și comitet.

La apărărea »Tribuna« a comis o vîrstă inconsecvență, când a acceptat punctul de vedere al dlui Brediceanu, care culminează în a pune „bâha“. Pentru că »Tribuna« nu odată a combătut și declarat de ilegale faimoasele ucazuri și a îndemnat la călcarea lor,

precizându-și o tactică cu totul deosebită de a grupării dlui Mocionyi.

Am zis numai la apărărea, căci în realitate nu este așa. Bărbații grupați în jurul »Tribunei« în fond n'au putut face nimic pentru afirmarea partidului și a comitetului, nu s'au putut impune prin acțiuni, cari să fi arătat în mod practic ilegalitatea ordinului de disolvare. In loc de-a face o concentrare, »Tribuna« și ai sei sunt veseli că pot exista așa cum sunt, o fracțiune apartă, pe cum a caracterizat-o »Dreptatea«. Si mai mult ca or-iși-ce vorbește faptul, că această fracțiune nu mai lucrează ca comitet național, ci ca un simplu consorțiu pe acțiuni, care înaintea lumii n'are nici o importanță politică.

E știut doar', că toate actele publice, fie ele emanate dela presidiu, fie dela însuși acest consorțiu, nu mai poartă semnatura oficială. Atât »Manifestul« din Februarie 1896, cât și »Convocarea« dlui Rațiu din Maiu și din Octombrie aceluiși an, nu poartă calitatea sau titlul oficial al semnatarilor, ceea-ce lipsește aceste acte de însemnatatea lor politică.

Aceste două împrejurări deci, faptul că cei șepți însăși rămași în jurul dlui Rațiu nu mai girează în calitate de comitet național și nici a se afirma și a restabili acțiunea politică a partidului național n'au fost în stare, ne face să credem, că »Tribuna« n'a fost inconsecventă, ci absolut sinceră, când a acceptat punctul de vedere al dlui Brediceanu. Si unii și alții stau pe aceeași basă față de ordinele lui Hieronymi, numai că unii o spun verde, ear' alții indirect, dar' tot o spun.

Deci care este situația noastră politică în cele ale organizației noastre?

In urma celor spuse de dl Brediceanu, care a tălmăcit desigur opinia tuturor amicilor sei politici și în urma declarației »Tribunei«, care spunea că exprimă vederile întregului partid, situația se prezintă de așa, că organismul nostru politic, care în lungul șir de ani ai existenței sale a dat roade enorme, este desființat, că partid și comitet nu mai există și că ori-ce acțiune politică a noastră depinde de grația guvernului maghiar, căruia i-să recunoscut dreptul de-a ne disolva și care singur ne mai poate aduna.

Asupra acestei situații, ne vom pronunța în numărul viitor.

Tinerea Congresului național bisericesc, convocat pe Duminecă, 28 Maiu n. a. c. la Sibiu, a fost închiriată de M. S. Monachul.

I. P. S. Metropolitul Mihályi, după cum scrie »Unirea«, a făcut pași de lipsă la guvern, ca să se retragă condițiile umilitoare și de judecătoare, pe lângă care dispuse a se împărți ajutorul. La casă guvernul nu se va învoi, clerul și poporul bisericii gr.-cat. își va săi face datoria.

In statutul pentru autonomia catolică s'a vîrit un nou paragraf, în înțelesul căruia, dacă scaunul arhiepiscopal și metropolitan romano-catolic (f) de rit grecesc al Albei-Iuliei devine vacanță, asternerea candidaturei la Maiestatea Sa se face după praxa

în vigoare prin președintele consiliului de direcție, iar' numirea regească se anunță consiliului de direcție.

Cu un cuvânt biserica gr.-cat. se consideră de Ungurii rom. cat. ca un apendice al bisericii lor. El recunoște numai un scaun metropolitan romano-catolic de rit grecesc al Albei-Iuliei, ear' nu o provincie metropolitană română gr.-cat.

Acesta este cel din urmă atentat ce se poate da bisericii rom. gr.-cat.

Crisă. S'a crezut la venirea lui Szell la putere, că dinsul va putea mai ușor ajunge la o stabilire a pactului vamal și comercial între Ungaria și Austria. Cele ce se petrec însă de present între cele două guverne ale țării, dovedesc contrarul. Conte Thun ține morțis la punctul seu de vedere pe care el se razină, cu atât mai vîrtoasă, că opinia publică din Austria îl sprințește într-aceasta. Szell asemenea nu voiește să cedeze nimic din formula sa. Situația este deci că se poate de gravă. Ori unul ori altul trebuie să se ducă. Au recurs însă la ultimul remediu. S'a cerut în această privință cuvântul Coroanei. Până de present nu știm încă care este sfîrșitul.

Scoale inchise. Ministrul Wlassics a închis toate școalele comunale din Iabuca, com. Torontal. In locul lor va deschide cu începutul anului viitor școale de stat, cu limba de propunere maghiară.

Din România.

Ziua de 10 Maiu v. s'a sărbătăște și anul acesta cu pompa cuvenită în întreagă România, fiind ea aniversarea încoronării Domnului Carol de primul Rege al țării.

Atât ce scrie »Drapelul« din acest prilegiu, Nu există zi mai scumpă Românilor decât ziua de 10 Maiu. Ea evocă trei date mari în istoria noastră contemporană. In ziua de 10 Maiu 1866 a intrat în capitala țării Prințipele Carol de Hohenzollern pentru a lua în mâna destinele poporului românesc, popor renăscut, care își punea în El speranțele într-un viitor de prosperitate și glorie.

Aceste speranțe nu l-au îșelat. După 10 Maiu 1866 a urmat 10 Maiu 1877, declararea independenței noastre, emanciparea noastră de sub jugul unei vasalități seculare, ridicarea României la rangul de stat stăpân pe destinele sale. Si România nu s'a oprit în acest mers ascendent. La 10 Maiu 1881 s'a proclamat regalitatea, România a pus pe fruntea Suveranului ei coroana de otel căstigată pe câmpile Bulgariei cu o bravură și un entuziasm patriotic, pe care Europa întră în le-a admirat.

Marea generație care a conceput ideea unei dinastii străine nu s'a îșelat în prevederile ei. Sub regimul acestei înguste dinastii și sub regimul constituției liberale căreia aceeași generație i-a pus temeliile, România a pășit mereu înainte pe calea progresului și a civilizației, și a ajuns să ocupe un loc de onoare între națiunile Europei.

Ziua de 10 Maiu evocându-ne aceste scumpe amintiri, trebuie deci să ne încălzească inimile de dragoste și recunoștință către acela, căruia se datorează în primul rînd situația actuală a României; ear' pe de altă parte trebuie să ne inspire respectul constituției liberale sub regimul căreia a fost cu putință ridicarea noastră la rangul de stat autonom și respectat.

Cătră preotimea română.

Dela un teren fruntaș, primim următoarele şire adresate preoțimii române:

Părinților cu ceea-ce voiu să scriu, nu am de cuget a da sfaturi, nici a învăța pe cineva sau a-mi arăta puțina știință, ci scriu aceste șire numai din dragostea ce o am cătră popor.

Pentru ce se aude ici și colo vorbind rău despre preoți, judecând poporul pe judecători? Ce e cauza? Sau doară poporul nostru a ajuns a nu-si mai prețui pe părinții sei sufletești? Nu, asta nu se poate. Ci cauza este, că în multe părți preoții trăesc de tot stăini de credințioșii lor. În loc ca cu blândeță și cu cinstea cuvenită să umble unii preoți cu poporul din care și dinși fac parte, aceia și amenință și batjocoresc, așa că sădesc prin asta într-o liniște ură și dispreț, și apoi înzadar le sunt toate căciulirile, căci poporul numai de silă îi mai stimează. În unele locuri preoții merg atât de departe, încât se lapădă cu totul de popor, și nu au alt scop decât să se învauțască, apoi de popor nici grije nu au. Acestora le zice poporul: Părinților! Nu poftiți avuția de aur ce curgel! Voi sunteți fii celui de sus, de El sunteți dați poporului și deci trebuie să-l iubiți, să-l deșteptați și să-i luminați ochii minții. Poporului sunteți dați, el vă și susține din ale lui și ale lui D-zeu, nu vă lăpădați de dinsul, nu-l părăsiți, ci cu dinsul împreună întîți într'acolo, ca nu numai voi prin popor să scăpați de sérăcie, ci cu popor cu tot. După fapte bune se prețuiesc oamenii, ear' nu după averi.

In jurul lui rămâneți și-l deșteptați, că dacă e urit și înegrit trupul, oare cum e sufletul? Voi sunteți sufletul, poporul e trupul, și dacă acestea se vor urî una pe alta și va lucra una contra alteia, ce va fi?

Nu vă retrageți numai la serviciul divin, căci causa poporului român e cauza sfântă, pășii înainte, luminând turma concrezută vouă, ca să nu vă învinuiească odată dreptul judecător, când vă va întreba: »Până unde ați ajuns cu turma?« ci să puteți răspunde cu sufletul liniștit: »Părinte atotputernic, ne-am făcut într-o toate datorință!«

Ridicați-vă asupra tuturor intereselor individuale și de partide și fiți totdeauna trezi la glasul națiunii, la glasul poporului, care este al lui D-zeu, căci numai atunci vor veni Paștile așteptate, când și poporul român să înviieze din mormânt. Numai așa se va putea afla calea, care să ne scoată din sérăcia și din întunericul, în care ne aflăm.

G. Stoica.

FOIȚA „REVISTEI ORĂSTIEI“**Amintiri din Karlsbad.**

(Urmare și fine.)

Locuitorii din Karlsbad partea cea mai mare sunt numai proprietari de case, și aceasta înseamnă mai mult decât a avea orice altceva, căci a fi proprietar de case în Karlsbad mai ales la poziție bună, înseamnă a fi posesorul a cătorva sute de mii, pentru că casele aduc o chirie cum rare locuri se poate avea. Însă pe lângă tot binele ce-l au cei din Karlsbad și la ei sunt neajunsuri. Când timpul plouă durează mai mult, ceea-ce nu e tocmai rar, atunci rîul Tepl se umflă și părăsindu-se alvia înundează frumoasele străde asphaltate și crește încât ajunge uneori și până la etajul prim, cum a fost în 1891 causând astfel pagube de milioane de fl. Vorba: în tot binele este și ceva rău.

Eșind din oraș, ori unde te întorci jur împrejur, peste tot locul dai de promenade frumoase în lungime de sute de chilometri cu feluri și feluri de statue și monumente așezate într-o aducere aminte a deosebitelor persoane. Afi prin munti ospătării pentru recreare, apoi turnuri pentru privire în jurul îndepărtat și încântător. Așa e în apropierea orașului turnul de pe înălțimea »Franz Iosef« și a. Fără îndoială cel mai frumos dintre aceste este »turnul Stefaniei« zidit la 1889 pe munții »Ewige Leben« (viețea vecină) cam 2 ore de departe de oraș. În vîrstă acestui turn se află un telescop, cu ajutorul căruia te delectezi în cele mai frumoase pasaje ale naturii, vezi comune îndepărtate și un asemenea turn în depărtatul Marienbad. Cu un

Un pas înainte.

Cu bucurie trebuie să constată de astădată, că articolul publicat în nrul 17 al »Revistei Orăștiei« privitor la înființarea unei Reuniuni de meseriași, aflat răsunetul dorit.

Pe Dumineca trecută, la 11 ore a. m., dl protopop V. Domșa din loc, a conchecmat la o contelegeră confidențială, în sala școalei gr.-or. vre-o cățiva măiestri români, cărora li-a descris însemnatatea astorfel de Reuniuni, cum sunt ele la străini, ba chiar și la Români în vre-o căteva orașe, și că ar trebui, ca în tot orașul, unde se află meseriași români într-un număr mai însemnat, să înființeze căte o Reuniune.

A zis că d-sa, ca părinte susținător, dorește din toată inima înaintarea tuturor credințioșilor sei pe toate căile, și deci și a meseriașilor de sub păstorirea d-sale.

A spus numărul cel mare al meseriașilor din Orăștie, cari întrunite cu toții la un loc, ar putea săvîrși fapte folosite pentru ei îndeosebi, și totodată și pentru neam. Chiar și învățătorii români, zice d-sa, avem peste 50, la diferite meserii, cari eliberându-se, și neavând nici un loc comun de întrunire, se perd apoi printre străini.

Roagă pe cei de față să stăruie din puteri pentru înființarea Reuniunii, căci numai astfel vom putea impune străinilor, că suntem conștii de chemarea noastră, și numai prin aceasta ne vom putea ridica la vaza ce ni-se cuvine.

Toți cei de față au promis că și vor da tot sprințul pentru înființarea căt mai de grabă a Reuniunii, și au dat mulțumită dlui protopop pentru sprințul ce cu atâtă bunăvoie și lăudă îi dă pentru realizarea acestei neexistanță.

Pe ziua primă de Rusaliu s'a statorit o adunare a tuturor meseriașilor din loc, ear' dnii Vasile Domșa și Petru P. Barișiu, care a dat ideea înființării, au fost însărcinăți, ca până la acel termin să compună un proiect de statute, care să se cetească apoi și desbată de cei de față și să se trimîtă înaltului minister spre aprobare.

Rugăm deci pe inteligența română din loc, ca să ne stea într-ajutor într-o toate căte se recer la această întreprindere, ear' pe meseriași, ca nici unul să nu lipsească a se face membru al acestei Reuniuni.

Incheiu, dorind ca primul pas înainte să aibă efectul dorit de toți, și ca pe prima zi de Rusaliu să ne vedem din nou întrunite cu toții în sala școalei române gr.-or. din loc, pentru că în contelegeră unii cu alții și în comună lucrare, să facem aceea, ceea-ce de mult ar fi trebuit făcut.

La revedere, trăitorii meseriași B-r.

cuvânt frumosetă peste frumosetă, ear' dacă cineva e un tourist infocat, aci poate să-și facă cheful pentru că zi de zi să facă ceva nou și interesant.

*

Excursiuni mai îndepărtate se fac de regulă la: Marienbad la Giesshübl, la Franzensbad etc... tot locuri de cură cu ape minerale. O asemenea excursiune am făcut în una din zile la Giesshübl. Apa de Giesshübl cred că e destul de cunoscută, o cunoașteam și eu și de aci dorul de-a cunoaște locul unde isvorăște ea. Am plecat în număr de sapte, fără de a ne da seama pentru ce, poate, fiindcă și zilele săptă săpăte erau peste zece din luna respectivă. Două venerabile matrone ocupă loc în fundul omnibusului ce l-a angajat, lângă dânsene două odrasle mai tinere, fiecare lângă tulipa sa.

Una era blondă copilă cu ochii albastri visători, cu față mai mult serioasă, dar' când suride o seninătate și inundă față cea atât de expresivă. Acest îngeraș răspunde la numeroase de ... Tans... A două e bruneta Xena cu ochi totdeauna căutători, ochi negri ca murele, ear' când își vorbește, o cunună de dinți albi strălucitori și măresc farmecul.

De-a dreapta eu, de-a stânga Gogu-gurălivul, ear' lângă el Franz al nostru. Toti sunt din »țeară liberă«, numai eu și Franz din »țeară năcăjișilor«. Gogu duce tenorul conversației, el care a fost și la Paris, și va mai merge nu peste mult la expoziția d'acolo, el nu mai dă rând și la alții.

Franz al nostru deși nu e »dai nostri«, dar' a căzut între noi ca Pilat în »Credeu«, într-un limbagiu bănătenesc rău exprimat, ceea-ce producea mult haz la cei din țeară liberă, devenise indispensabil pentru societatea noastră, căci doar' el era și »Hagi«,

CORESPONDENȚĂ

Câmpul-Pâni, Maiu 1899.

Dle Redactor!

Am cunoscut adesea-ori în foaia noastră »Revista Orăștiei« și am înțeles și dela alții, că cetește alte foi, că conducătorii nostri falnici de odinioară acum tot mai mult s-au învățit să înțelege asupra direcției ce trebuie urmată, pentru a duce lupta la îsbândă. Știu și aceea, că România suntem un popor de peste 3 milioane susținători, cari locuim în această țară. Mă cuget deci adeseori asupra acestui lucru. 3 milioane de Români, în cari bate aceeași inimă și sunt conduși de același cuget, ce nu ar putea face astăzi? Mari lucruri ar putea săvîrși acești oameni, dacă și-ar înțelege cu toții chemarea lor. Dacă ar putea ei învăța din pățania bătrânilor, dacă ar înțelege, că numai înținându-se pot fi fericiți și sănătuții vostră nu vă vor putea învinge. Indată însă ce vă veți despărți deolătă și nu vă veți ajuta unul pe altul, va fi vă și amară, căci dușmanii sărăcă greutate vă vor putea frângă.

Nicică mai adevărat decât aceste cuvinte părintești. Aș dori deci și eu din inimă, ca astfel să purceadă și conducătorii nostri, căci noi atunci cu toții îi vom urma. Le-am dat acel termin să compună un proiect de statute, care să se cetească apoi și desbată de cei de față și să se trimîtă înaltului minister spre aprobare.

Rugăm deci pe inteligența română din loc, ca să ne stea într-ajutor într-o toate căte se recer la această întreprindere, ear' pe meseriași, ca nici unul să nu lipsească a se face membru al acestei Reuniuni.

Nici când noi sătenii n'am fost mai îngrăjați de ziua de mâne ca acum, nici-odată simbolul de naționalitate, simbolul de româniști n'a fost mai mare ca acum în poporul nostru, dar, durere, căci pe când poporul începe să cunoaște, începe incelul cu incelul a-și pricepe chemarea sa, pe atunci mulți din cei chemați a ne conduce și lumina, rătăcesc, părăsesc calea națională, se abat pe căi străine și periculoase. Va veni vremea, și nu este departe, când le vom cere seama, și atunci amară le va fi răspălată.

O plângere.

In 22 I. c. s'a înfășosat în redacția noastră terenul Nicolae Oancea, de loc din Geoagiu, dar' de prezent locuitor în Orăștie, și nișă plâns, că având lipsă de carte de boțez, s'a dus la dl Daniil Pop, preot în Geoagiu-Suseni, și s'a rugat să-i o facă. Dl preot neafăndu-l în protocol i-a făcut numai o adeverință dar — ungurește, ceea-ce pe bietul teren l'a foarte indignat.

Cetitorii foii noastre își vor aduce aminte, că nu demult dl Daniil Pop a mai extradat o carte de boțez în limba — maghiară, pentru care faptă nedeamă a și fost făcut atent. D-sa s'a rectificat întrucâtva prin o corespondență, ce am publicat-o în nrul 14, și prezentându-se în persoană la redacție, a promis că așa ceva nu va mai săvîrși. Ne-am bucurat de aceasta. Dar' eată că promisiunea nu s'a împlinit, și bucuria ni-a fost zadarnică.

Dăm și de astădată textul maghiar al adeverinței, precum o numește d-sa.

Sz. 37—1899 par. Házassági ügyben belyegmentes.

Tanusitvány.

Alolițel lelkész hivatal hitelesen bizonyítatik, hogy állítótag Algyógy-felfalusi született Óncea Niculae Algyógy-felfalusi születési anyakönyvben egyáltalán elő nem fordul és így annak utóanya könyvvezére szükségesse vált.

A gr. kel. lelkész hivatal. Algyógy-Felfalun 1899 május 21-én.

*Daniil Pop,
preot gr.-or.*

Va să zică dl preot Pop continuă cu extinderea cărților de boțez în limba — maghiară.

Deosebirea este numai, că cu această ocazie nu și-a schimbat numele, ci și-a scris românește.

Mă mir de popa ăla, a zis terenul, cum de mai cutează să scrie ungurește, căci știu și eu că a mai fost odată pus în foaie. Si nu pricepe ce rinduială poate fi și acolo, ca să nu mă afle pe mine în protocol.

Rău s'aude, rău se vede, dlor, dacă popii nostri nu vreau să mai știe de limba noastră. Ce știu eu ce mi-a scris dinsul aci. Poate fi ceva, că o să mă trezesc că mă mai șinuie.

Eată, dle preot Daniil Pop, părerile poporului despre preoții cari nu-si fac datorințele de Români. Si poate că mulți vor mai fi încă cărora li-ai extradat astfel de cărți.

Când vor avea oare săfășit aceste fapte de condamnat?

nici excursiuni pedestre; atunci ne mărginim la conveniri prin colonade și la soirele în cercuri restrinse.

Centrul acestora era mai ales la Madame P. și F. Aceasta din urmă avea închiriate două saloane pentru sine și ficăsa la »Zwei Monarchen« și aci se cântă muzică: românească, nemțească, italiană, francesă etc.. deoarece atât Mme F. cât și ficăsa erau mari amatoare ale muzicii.

Umblaseră prin Italia, Germania, Francia, Helvetia și Grecia, cunoșteau renumitele locuri: Abbazia, Nizza, San Remo, Riviera, Palermo, Korfu etc.. și vorbeau perfect limbile: română, franceză, germană, italiană, și grecă. Erau două suflete nobile, dar' bătute de soarte. Toate călătoriile le făceau din necesitate, căci mama, dar' mai ales fica era suferindă.

Totuși am plecat deodată din Karlsbad, afară de Franz care plecase la Dresda în unele afaceri. La Praga, care seamănă mult cu Budapest, ne-am abătut și am văzut multe de toate, eu mi-am însemnat mai ales strada: »Wenzelsplatz«, unde s'au încazerat în anul trecut Nemții cu Bohemii.

In Viena ne-am mai întâlnit, descinseseră la »Grand Hotel« de pe »Kärnterring«. Am fost impreună în »teatrul și opera de curte« s. a. Aci am văzut predându-se opera: »Die Afrikanerin«, din care am auzit unele partii cântate în Sibiu odată, de distinsu artist cântăreț D. Popovici. — Consultaseră o somită medicală, pentru că să vadă întrucât s'au făcut progres în binele sanitar. Iarna spuneau că vor petrece-o în Grecia, ear' de acolo ne-am despărțit pentru de a ne mai revedea poate.. nici-odată.

Nic.

Nu-mi plac polemiile, cu atât mai puțin cele jurnalistică, îmi place însă să văd triumfând adevărul și dreptatea. Basat pe acestea observând punctul de mâncare greșit al lui «Delta», mă văd silit a călători încă odată cu d-sa în mijlocul poporului, pentru a mai vorbi odată despre școală și învățătorul român, dar numai pe scurt, căci spațul nu ne concede și mai mult să nu dăm ansă străinilor să judece, că disputăm o cestiu ce în interesul culturii noastre naționale, n-ar trebui atinsă de loc.

Când dl Delta a pășit cu propunerea să în publicitate în coloanele acestei »Reviste«, a dat ansă străinilor să judece că poziția noastră, inferioară celor alalte popoare conlucitoare, și cu deosebire stăpânilor zilei, provine din neinteresarea noastră de causa școlară. Prin urmare desgolirea din nr. 4 și 15, care caracterizează intenționarea degradării și dejosirii învățătorului român, este un testimoniu de paupertate, ca să nu-i zic pe cănațional.

Ne măngăiem însă că această propunere, afară de autor, nu o susține nimenea, pentru că oamenii nostri competenți în de ale școalei, sunt conduși de spiritul timpului, de interesul de a ne vedea neamul luminat; ear' aceasta pe basă: »numai școală ne poate lumina și numai acel tesaur ne poate salva viața, starea, averea, datinele și moravurile străbune«.

Aceasta este concrezută învățătorului!

Eată dar', mare este răspunderea și grea este misiunea unui învățător!

Școala a ridicat toate popoarele, și cu cât un popor a pus mai mare pond pe școală, cu atât acela s'a avăntat mai mult în arte, știință și cultură.

Numai școalei îi datorăm și noi emanciparea noastră națională, pentru că progresul ce l'am făcut dela epoca renașterii noastre să ascrie școalei și învățătorilor nostri, cari conform timpului și imprejurărilor și-au împlinit chemarea cu conștiințiositate.

Trebue deci să ne inspirăm dela bărbății nostri luminați și dela eroii naționali, cari ne-au spus, că »o națiune numai atunci poate progrăsa și numai atunci să poate mândri, când are învățători bravi și bine calificați«.

Ştiute sunt fazele prin cari a trecut această clasă de oameni și cu ea întreagă națiunea noastră.

Dascălul az, buche, vede și drept, că avea un salar în numărător foarte nefinsemnat, dar în comparație cu activitatea sa era aproape la cel de azi, când timpurile s'au schimbat și cu ele imprejurările cu oamenii, pentru că el nu trăia din dăscălie, și dăscălia era numai o ocupație laterală, după plac și după voie, va să zică dăscălia până aproape la anul 1860 la noi a fost numai o catichetică sau mai bine zis un oficiu onorific și de a se putea elibera de miliție.

Aveau apoi și ei greutățile provenite din grandamonia preoților, fiind desconsiderați și priviți de un element dejeosit, pentru că dascălul atîrnea dela grăția preotului, ear' soția lui a preotesei. Despre aceasta să și cîntă:

„Dăscălii jupâneasă
Vin de spală hele vasă
Și tu dascăle jupân
Hai de strâng al meu fân“ etc. etc.

Din expunerea aceasta să poate vedea, că a fost de desconsiderat și desonorat, din care o dosă buniciă a rămas și pentru timpurile noastre; dar' cu toate că dascălul s'a ocupat puțin cu instrucție și educație, ori că avea puțină pregătire, totuși cu multă trebue să ne exprimăm față de ei, pentru că ne-au asigurat progrese.

Eată dar' că progresul, de care ne-a învrednicit dascălul az, buche, au să-l continuze cei crescute anume cu pregătiri de specialiști, după alt program și metod.

Astfel pe lângă toată nerecunoașterea lui Delta, dascălul az buche a dispărut de mult și locul lui l'a luat »învățătorul«.

Invățătorul de azi, provăzut cu calificării recerută, dedicându-se acestei cariere frumoasă dar spinoasă, să sacrifică pentru generația noastră concrezută conducerii și instrucției lui. Eată dar' că e de grea chemarea

învențatorului de azi, a căruia îmbrăcămintă, traiu și inteligență au să-l denunțe de învățător modern, prin ce apoi să deosebește de dascălul jupân.

Învențatorul de astăzi numit »lumina lumii«, fie chiar și cu pregătire mai puțină, dar' cu atragere și iubire, are să petreacă zilnic de dimineață până seara în mijlocul copiilor, între păreții școalei. El are să prede toate disciplinele, să vorbească în continuu, încât plămânile lui, din cauza multei vorbiri, în aerul corupt, în o sală poate necorespunzătoare il fac necapabil chiar și de respirare.

Afară de toate acestea are să-și spargă peputul cu propunerea disciplinelor în două limbi. Cât timp, câtă vorbă și câtă osteneală să recere la aceasta? Cercăți să vă convingeti, căci școala e proba cea mai bună. Din școală cu față palidă, cu plămâni sbicite de multă vorbire, pline de praf și aer corupt să reintoarcă la locuința sa, flămând și obosit corporalmente și spiritualmente, încât abia poate sta pe picioare.

Familia sa, care știe D-zeu cum trăește, în miserie, neajunsuri și altele ce îi îngrește viețea, abia poate să-și prepare câteva momente de recreare.

Afară de școală și afară de neajunsurile familiare are a suferi și a să lupta cu interpretarea greșită a poporului, cu atacurile și pretensiunile popei, curaților și a altor gură mare din comună precum și cu alte multe năcasuri ce-i amârăesc viețea.

Și ce e recompensa ostenelelor și a sacrificiilor sale?

Ai sei îl desconsideră, străinii îl batjocurește, onoare exceptiunilor! Iar drept plată, deși i-să asemnează salariul de 300 fl., din acea însă trebue să împărtăscă mai cu popa, mai cu alții din comună, pentru ce în schimb e huiduit și șicanat când de unul, când de altul.

După toate acestea viețea adevăratului învățător este un lanț de chinuri și sacrificii pentru neamul seu, ca să-l lumineze, să-i deschidă ochiul inimii spre calea adevăratului.

Si apoi nu e aceasta îngrijoră? Va zice dl Delta că mai lipsește ceva? (a, 25 de bâte.)

Eată dar' pentru ce am susținut în întim-pinarea mea din Nr. 9 și 10: ostenelele învățătorului nici a mia parte nu sunt răsplătite.

(Vă urmă.)

Bibliografie.

A apărut: *Conferențele învățătorescă din Arhidiecesa ortodoxă română a Transilvaniei*, ținute în 18/30 și 19/31 August 1898. Publicate de comisarii consistoriali. Sibiu, tiparul tipografiei archidiocesane, 1899. Format 8° XI + 212 pagini.

Cuprinde rapoarte detaliate despre conferențele ținute în cele 12 cercuri din arhidiocesa. Apoi ca acuse trei disertații: A.) Istoricul treptelor formale, respective metode, ale învățământului; B.) Istoria naturală în școală poporă; C.) Remunerăriile și pedepsele în școală.

Acest opus este un important comunicat despre conferențele învățătorescă și nu ne îndoim, că învățătorii nostri vor ceti cu folos această broșură.

Din „Biblioteca Noastră“ a apărut Nr. 23—26 și conține: „*Din istoria Banatului Severin*“ de P. Drăgălina. Partea I. Cu harta districtelor valache. Prețul acestor broșuri este 56 cr., ear' pentru învățători 45 cr.

„Floare Albastră“, revistă literară săptămânală. Redacția și administrația: Pasiște Vilacros Nr. 2, București. Nr. 31 are următorul sumar: Lebăda (poesie) de N. Mihaiescu. — Goană de I. Adam. — Apus (poesie) de Maria Popescu. — Nenorocita (schită) de C. Sandu. — In vîlegiatură de Stans. — Ideal (poesie) de D. Nanu. — Din notele unui pribeg de Wladimir Ramură. — Lilie (poesie) C. Scutaru. — Iubire (noveletă) A. Micu. — Folklor * — Pagini alese, Spicuri, Ecouri literare etc.

Pentru redacție responsabili: Petru P. Barbu.

Szám 501—1899.

(525) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezennel közirré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbiróság 1897. évi 1767 számú végzése következetében Dr. Moldován Silvius helybeli ügyvéd által képviselt vajdei községén javára Bogdaneszk George romoszi lakos ellen 91 ft 01 kr. s jár. erejéig foganatosított kielégitési végrehajtás után felülfoglalt és 340 fratra becsült házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a fenti kir. jbiróságok V. I. 157/2 1899. számú végzése folytán 91 frt tőkekövetelés, ennek 1896 évi 27/X. hó napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 37 frt 61 kr. birólag már megállapított költségek erejéig Romoszon adós lakásán leendő eszközösére 1899. évi junius hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szászvároson, 1899. évi május hó 17. napján.

Rácz Árpád,
kir. jbr. végrehajtó.

Szám 288—1899 kir. végħ.

(526) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt kir. birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közirré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbiróságának 2344/1898. polg. sz. végzése tolytán Dr. Böck Arnold nagyszebeni ügyvéd által képviselt Braunn Ignácz budapesti czég, valamint a többi alap és felülfoglaltatós javára Hirsch Izidor és társta kudsirai lakosok elleni hátralék 11 frt 89 kr. tőke, 111 frt 89 kr. után 1899. március 9-től 1899. évi május hó 2-ik és 11 frt 89 kr. után 1899. május hó 3-tól járó 5% kamatai, 33 frt 50 kr. eddigi és 3 frt 60 kr. árverés kitüzetési költségek erejéig birólag le és felülfoglaltó 500 fratra becsült teljesen felszerelt szikvizgyár, üvegek és gyapathóból álló ingóságok nyilvános biró.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbiróságának 1899. évi V. I. 27/3 sz. végzése tolytán leendő eszközösére a helyszínén vagyis Kudsir községebe adósok lakására 1899. évi május hó 29-ik napjának délelőtti 10 órája tüzetik ki határidőül, a midőn is a fenntebb jelzett ingok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében csak készpénz mellett esetleg becsáron alul is el fognak adatni, a befolyandó vételről pedig birói letétbe tog helyezteni.

Kelt Szászvároson, 1899. évi május hó 4-én.

Rácz Árpád,
kir. jbr. végrehajtó.

Szám 127—1899.

(527) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t-cz. 102. §-a értelmében ezennel közirré teszi, hogy a nagyszebeni kir. törvény-

szék 1898. évi 5413 számú végzése következetében Dr. Ruszu Oktáv n-szébeni ügyvéd által képviselt »Albina« nagyszebeni tak. és hit. intézet javára Stanesany Albert és Robotin Péterné ellen 137 frt s jár. erejéig 1898. évi decembertől hó 10-én foganatosított kielégitési végrehajtás után felülfoglalt és 340 fratra becsült házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algýogyi kir. jbiróság V. 226/1 1898. számú végzése folytán 137 frt tőkekövetelés, ennek 1897. évi decembertől hó 28. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 35 frt 88 kr. birólag már megállapított költségek erejéig Kis Almáson Robotin Péterné házánál leendő eszközösére 1899. évi május hó 31. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Algýogyon, 1899. évi május hó 20. napján.

Schuster Vilmos,
kir. jbr. végrehajtó.

Stefan L. Honisch

fotograf ces. și reg. de curte și membru al academiei de artă italiana în

ARAD. ☆

Am onoare a aduce mult on. public din loc și giur la cunoștință, că în casă d-lui comerciant M. G. Zobel (otelul »Coroana Ungară«) mi-am arangiat

ATELIERUL DE FOTOGRAFIE

în care fără considerare la eventualitatele timpului, totdeauna pot fotografa.

Fotografiile se vor lucra artistic în atelierul meu din Arad.

Totodată îmi permit a atrage atenția mult onoratului public la posele expuse lângă prăvălia d-lui M. G. Zobel.

Deoarece numai puțin timp am să petrec în Orăștie, rugând sprințul mult onoratului public, subsemnez

cu toată stima

Stefan L. Honisch,
fotograf de curte
și membru al acad. de artă.

ACTII DE VENDUT!

Subscrisul posed 25 actii de-ale institutului de credit și econ. »Ardeleana« în Orăștie, pe cari sunt decis a le vinde cu 80 fl. pro acție.

Doritorii de a le cumpăra, să se adreseze la

Ioan Marian
proprietar (Orăștie)
Str. Romoșelului nr. 18.

Intreprinzător român!

Subscrisul aduc la cunoștință P. T. publicului din loc și jur, că întreprind **ori-ce lucrare ce se ține de lemnărit și zidărit**, precum: **edificii mai mici, partere, școale, și întocmesc totodată și planurile recerute.**

Toate aceste lucrări le sevîrșesc pe lângă